

Schade en schadeherstel

vrijdag 18 december 2020 11:00

Constitutieve bestanddelen: fout, schade, causaliteit

Schade (constutief bestanddeel) is een feitelijk element, niet noodzakelijk een juridische gebeurtenis. Het gaat om een verlies, om een evolutie in een toestand die in principe negatief is voor een persoon

Schadeloosstelling= reactie van ons rechtssysteem op het ontstaan van schade (rechtsgevolg)

Schadevergoeding: oude situatie herstellen

Door het bestaan van een schadevergoedingssysteem zullen mensen in de eerste plaats al sws minder fouten begaan en zich voorzichtiger gedragen omdat zij zich gedragen als een homo economicus

Schadevergoedingssysteem zorgt voor:

1. Om slachtoffers te beschermen/herstellen
2. Om oneerlijke voordelen af te nemen
3. Om het gedrag van mensen a priori te wijzigen

Schadeherstel basisidee: toestand voor de fout herstellen,

Het is belangrijk dat het Belgisch recht als uitgangspunt neemt dat elk geschonden belang in aanmerking komt als schade, maw: stel je staan in de rij bij de bakker en man voor jou koopt laatste croissant dan kan je die croissant niet meer kopen dit komt in aanmerking als schade, let op: je zal hier geen schadevergoeding voor krijgen omdat het geen fout is maar in principe is dat wel schade en in die zin vindt er continu schade plaats in onze samenleving

Wat met het verlies van een kans?

SCHADE (verlies)

2 negatieve evoluties in verlies: (komen in aanmerking voor schadevergoeding)

- Patrimonial: waarbij het vermogen van de persoon aangetast wordt bv: diefstal
- Extrapatrimonial: alles wat niet te maken heeft met het vermogen van een persoon bv: integriteit die wordt geschonden, fysieke verwondingen, overlijden, psychische integriteit

Er moet een negatieve uitkomst zijn(iemand die een fout begaat waar je voordeel uit haalt zal uiteraard niet in aanmerking komen voor schade)

Conceptueel: vergelijk huidige toestand van de benadeelde (veroorzaakt door OD) met de hypothetische toestand (zonder OD)

Complicaties: men kan de hypothetische toestand niet kennen vb: stel dat je een wagen hebt gekocht en iemand anders rijdt daarmee jarenlang maar zeer onvoorzichtig waardoor wagen beschadigt raakt, je zal hiervoor uiteraard schadevergoeding krijgen, maar het zal niet zo zijn dat de schade even groot zal zijn als de totale schade aangebracht aan de wagen ivgm met je wagen een aantal jaar geleden, zelf al reed de persoon voorzichtig er zou nog steeds slijtage aan zijn. Je moet de toestand dus vergelijken met de hypothetische wagen als er een aantal jaar voorzichtig mee was gereden en niet met de nagelnieuwe wagen die je had.

Verloren voordeel: wnr iemand je recht schendt, personen die je verwondingen toebrengen; je hebt recht op integriteit, maaaa: stel je hebt grootmoeder die je elke week zakgeld geeft maar op een gegeven moment wordt je oma aangereden door chauffeur waardoor ze overlijdt ondervind je hier schade omdat je geen zakgeld meer zal krijgen van haar Op voorwaarde dat het verlies zeker is

Verloren voordeel:

- Vereiste van subjectief recht
- Ook: persoonlijk rechtmatig belang bij het behoud van het voordeel
- Verlies of vermindering staat vast, is zeker

Zekere schade:

- Niet gesteund op loutere veronderstellingen of gissingen
- Alleen actuele schade? Moet de schade zich nu manifesteren? : neen, indien u weet dat je ook nog in de toekomst schade zal lijden omwille van een vaststaande en zeker gebeurtenis kan er daarvoor ook vergoed worden, bv: fysieke letsels
- Ook: toekomstig nadeel
- Bijv: letselschade, overlijden --> waarschijnlijkheden --> sterftetabellen

Schade moet **zeker** zijn maar **omvang van schade niet!!**

Wnr de rechter niet zeker is van de grootte van de schade, ondanks het feit van de zekerheid van de schade, mag ex aequo et bono oordelen

Ex aequo et bono: hij mag nadenken en zeggen dat hij vindt dat het redelijk is om te zeggen dat de schade ongeveer dit zal zijn, ZOLANG hij er zeker van is dat er schade zal zijn mag hij beginnen gissen over hoe groot de schade zou zijn

Verlies van een kans komt in botsing met het zekerheidsbegrip

Per definitie: als men een kans heeft op een voordeel is het ook niet zeker als die kans verdwijnt dat de persoon in de toekomst effectief dat voordeel gehad zou hebben als hij zijn kans behouden had --> Hoe gaat het recht hiermee om? Als men het volledig voordeel opeist, zal de rechter weigeren: " je had slechts een kans op dat voordeel, dus ik kan jou dat voordeel niet alsnog toekennen omdat je hiervoor schadevergoeding voor vraagt"

Stel je formuleert je vraag anders: goed, ik vraag geen vergoeding op het voordeel dat ik verloren ben , ik wil een vergoeding op de kans (die ik zeker had) dat ik verloren ben --> antwoord cassatie: JA, dat kan je wel vragen

Vb: als je kan bewijzen dat je met 30 procent kans had een vioolwedstrijd te winnen waar de prijs 100 euro was maar iemand breekt foutief uw vinger waardoor je wedstrijd niet meer kan winnen --> je mag hier dus niet vragen vergoeding op verlies van 100 euro, rechter zal dit niet aanvaarden (geen zekerheid dat je de vioolwedstrijd zou winnen), wat je wel kan vragen is: **vergoeding van kans** (30 procent) dus 30 euro vergoeding (met voldoende bewijs)

Naast zekerheid moet schade ook:

- **Persoonlijk**
- **Rechtstreeks**
 - Krenking <<eigen >> belang
 - Natuurlijke persoon
 - rechtspersoon

Dwz: het is niet zo dat je vergoeding kan vragen voor de krenking van een belang van iemand anders, bv: je bent een natuurvereniging en iemand loost afval in een bos dat jij wilt beschermen, dan ben jij als vereniging niet rechtstreekse en persoonlijk gekrenkt (er is natuurlijk wel een fout begaan) of wnr natuurlijke personen schadevergoeding gaan eisen in naam van de onderneming waar zij voor werken

Soorten schade:

- **Patrimoniale schade**: schade berokkend aan een goed of zaak, zaakschade of ander vermogensbestanddeel (verlies inkomen) alle economische gevolgen die verbonden zijn
- **Extrapatrimoniale schade**: tov de persoon; fysieke als geestelijke letsels
- **Verlies van een kans**: individuele schade en massaschade --> onderscheid qua omvang

Class action/ representatieve actie/ groepsvordering= vorm van rechtszaak waarin een grote groep mensen collectief een vordering bij de rechter brengt of waarin een bepaalde klasse verdachten vervolgd wordt.

Het Belgisch recht heeft een inquisitoir karakter: een vorm van procesvoering waarbij de rechter een actieve rol speelt. De rechter bepaalt mee het voorwerp van de rechtszaak en staat mee in voor de bewijsvoering.

Schadeherstel kenmerken:

- Dader moet sws SV betalen ongeacht of slachtoffer herstelt of niet
- Slachtoffer mag schadevergoeding besteden naar eigen inzicht
- Rechter mag bestemming niet bepalen van schadevergoeding

Integrale schadeloosstelling

--> in natura of geld (specifieke vorm)?

In theorie: de basisvergoeding is de herstelling in natura (maw: basisscenario wnr auto beschadigt wordt: persoon vermaakt je auto en geeft ie hierna terug)

In praktijk: een som geld ter waarde van de schade (veel makkelijker)

- Beschadigde subject of object wordt zo mogelijk in toestand gebracht waarin het zou hebben verkeerd indien de schade verwekkende handeling niet had plaats gehad
- Soms: onmogelijk of rechtsmisbruik (vb: stel auto wordt in kanaal gereden, herstelling in natura zou zijn dat men de auto uit het kanaal haalt, werken enzo uitvoeren zodat auto weer in originele staat is maar probleem: economisch gezien is dit niet plausibel --> prijs van nieuwe auto is 10.000 euro en prijs om auto uit kanaal te halen en werken enzo kan 5x hoger liggen --> rechtsmisbruik om als slachtoffer te zeggen dat je herstelling in natura wilt
- Soms: verbod onrechtmatige handeling te herhalen/voort te zetten

--> verplichting als slachtoffer om schade te beperken; vb: bewarende maatregelen

Anders zal je zelf aansprakelijk zijn voor de extra schade die ontstaat

(**schadebeperkingsplicht!!!**) ---> integraal los van zwaarwichtigheid van de fout (zelf al begaat u een lichte onzorgvuldigheid waarvan de gevolgen zwaar zijn)

Verbod van oververgoeding--> **indemniteitsbeginsel**: integraal alle schade vergoeden die heet gevolg is van je fout , ongeacht licht of fout, maar je moet niet meer betalen dan dat Vb: toestand van co -existentie;een groep maakt je ruiten kapot, zijn in principe allemaal aansprakelijk voor het volledige bedrag, maar je kan niet naar elke individu gaan voor het bedrag

De zwaarheid van de fout heeft geen impact op de hoeveelheid schade die men moet betalen en maakt ook niks uit voor de verdeling van de schade, maw: stel meerdere partijen worden gezamenlijk aangesproken voor de fouten die ze begaan hebben, niet de zwaarste van de fout bepaalt het aandeel waarbij men moet bijdragen aan de schadevergoeding, wel de mate waarin de fout heeft bijgedragen aan het ontstaan van de schade

--> vaststelling

- Soevereine beoordeling rechter (bepaalt autonoom hoe groot de schade precies is)
- Bestaan en omvang (gevorderde schade) -> zo exact mogelijk (ex aequo et bono)
- In concreto
-->wnr moet omvang van schade bepaald worden? -> **ogenblik van uitspraak** (als eisende partij kan men ook provisionele schadevergoeding vragen (voorschotten))
- -->**Zo nauwkeurig mogelijk** : - precieze begroting mogelijk? -> ex aequo et bono
- tussenkomst deskundigen m.o.o raming schade

Moelijk te ramen schade -> indicatieve tabel (bv: invaliditeit, gebruiksderiving, morele schade)

Problematiek van objectiveren -> gevaar willekeur

--> Wnr evolutie of definitieve schadebepaling nog niet mogelijk:

- Provisionele vergoeding: voorbehoud aangaande mogelijke verergering van schade of ontstaan van nieuwe schade
- Geïndexeerde rente: herziening schadebedrag op regelmatige tijdstippen

--> Gebeurtenissen na het schadegeval: (mr voor de rechter uitspraak doet)

- Latere gebeurtenissen vreemd aan de OD en schade -> men mag er geen rekening mee houden
- Latere gebeurtenissen niet vreemd aan de OD of de schade of vreemd aan de OD, maar niet aan de schade -> wel rekening mee houden

